

Περίεργος κατεβαίνει τότες ἀπὸ τὸ κάστρο, ζυγώνει ἕνα ἀπὸ δάφτους καὶ τονε ρωτάει.

— Τί τρέχει, πατριώτη;

— Τὸ δρόμο σημαδεύουμε, τοῦ ἀποκρίνεται κεῖνος ἀδιάφορα.

— Ποῖον δρόμο; παίρνει ἀπὸ δῶ κάνας δρόμος;

— Θὰ περάσῃ ἂν δὲν παίρνει.

Ὁ καπετάν Θύμιος κοντοστάθηκε λίγο.

— Καὶ τὸ βράχο αὐτόνε τί θὰ τονε κάνετε, μαθές;

— Ὅσο γι' αὐτό. Βουνὰ μπορεῖς νὰ ξεθεμελιώσῃς σήμερις. Δύο τρία φουρνέλλα καὶ πάει δουλειὰ του.

Ὁ καπετάν Θύμιος ἔφερε τὸ χέρι στὸ κούτελο.

— Δηλαδή πάει νὰ πῇ θὰ χαλάστε τὸ κάστρο;

— Μὰ δὲν τὸ βλέπεις, χριστιανέ μου, πῶς δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ κι ἀλλοιότικα; τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ ἀργάτης καὶ τὸν ἄφησε ἀπορώντας γιὰ τὴν φιλολογία τοῦ γέροντος.

Ξερός ὁ καπετάν Θύμιος. Ὁ κόσμος τοῦ ἤρθε ἄνω κάτω. Νὰ χαλαστῇ τὸ κάστρο. Αὐτὸ δὲν τὸ χωροῦσε ὁ νοῦς του. Ποιὸς τάποφάσισε τέτοιο πρᾶμα; Νὰ ρωτήσουν αὐτόνε νὰ τοὺς πῇ τί ἀξίζει τὸ κάστρο. Χωρὶς τὸ κάστρο ποιὸς θάμπόδιζε τοὺς Τούρκους νὰ πατήσουν τὸ νησί; Τὸ κάστρο νὰ τὸ προσκυνᾶνε, καντήλια νὰ τοῦ ἀνάδουνε, γιὰ τὸς ἔσῃ, γιὰ τὸς ἔδωκε λεφτεριά.

Γύρισε μέσα στὴν πόλη φαρκωμένος. Νόμιζε πῶς θάβλεπε παναστατημένο τὸν κόσμο. Γελᾶστηκε. Κανεὶς δὲν κουνιότανε, κανεὶς δὲν ἔδειχνε τὴν παραμικρὴ ταραχή. Πιάνει κάποιον καὶ τοῦ λέει.

— Τζμαθές; πάει τὸ κάστρο.

Νόμιζε πῶς θὰ ζιππαστῇ, πῶς θὰ κλάψῃ.

— Γιὰ νέο μου τὸ πουλᾶς μπάρμπα Θύμιος; παλιά δουλειὰ τούτη.

Ἀποκρίθηκε ἡσυχὰ ἡσυχὰ ὁ ἄλλος.

Περίεργο. Παλιά δουλειὰ καὶ νὰ μὴν πάρῃ χαμπάρι αὐτός. Μὰ ποιὸς ὑποκινᾷ τίς δουλειές αὐτές; ποιὸς διάβολος βλάηθηκε νὰ φάῃ τὸ κάστρο; Καὶ γιὰ ποιόνε λόγο;

Ἀπαντᾷ ἄλλον.

— Λοιπὸν ἀντίο κάστρο, αἰ;

— Ἄς εἶναι καλὰ ὁ Δήμαρχός μας. Νὰ τονε χαιρόμαστε. Καταλαβαίνουμε Δήμαρχο τώρα.

— Δηλαδή τοῦ λόγου του τὰ καταφέρνει αὐτὰ;

— Ἀμ δὰ; καὶ ποιὸς ἄλλος.

— Γιὰ ποιά ἀνάγκη;

— Ἀνάγκη κι ἀνάγκη· δὲν ἔχουμε ἕνα μέρος νὰ σεργιανίσουμε, νὰ πάρουμε λίγο ἀέρα· εἶναι τὸ κάστρο ποῦ φράζει τὸ δρόμο σὰν μποῦρος.

Ἔτσι λοιπὸ. Βρὲ τοὺς ἀθεόφοβους. Σεργιανὶ θέλουνε λοιπὸ νὰ κάνουνε. Γι' αὐτὸ δὲν τοὺς ἀρέσει τὸ κάστρο. Τοὺς κόβει λέει τὸν ἀέρα. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ πῇ. Κι ὅλα αὐτὰ ὁ κκινούριος ὁ Δήμαρχός μας ποῦ τονε βγάλαμε τίς προάλλες μὲ τούμπανα. Μωρὲ δὲ θὰ πῇ φωτιά νὰ τονε κάψῃ;

Ἀπὸ τότες δὲν ξαναπάτησε πιά στὸ κάστρο τοῦ τάχαπημένο. Δὲν εἶχε καρδιά νὰ ζυγώσῃ καὶ. Κόσμος καὶ κοσμάκης πήγαινε κάθε μέρα καὶ χάζεθε μὲ τοὺς ἀργάτες ποῦ δουλεύανε, καὶ τὰ φουρνέλλα ποῦ σκάζανε μὲ διαβολικὸ κρότο. Ὁ δήμαρχος ὅλο καμάρι. Ἀπάνω ἀπὸ τοὺς ἀργάτες ὅλο καὶ διαταγὲς ἔδινε. Βιάζονταν κιάλας νὰ τελειώσῃ τὸ γληγορώτερο ἡ δουλειὰ μπᾶς καὶ πῇ τὸ κόμμα του ποῦ εἴτανε στὰ πρᾶματα, καὶ τοῦ τυχόνε δυσκολίες. Βάσταζε μῆνες ἡ δουλειὰ του, κι ὁ καπετάν Θύμιος ἄλλαξε δρόμο. Πήγαινε τώρα σεργιανὶ κατὰ τὴν ἄλλην ἄκρια τοῦ νησιοῦ, μακριὰ ἀπὸ τὸ κά-

στρο, πολὺ μακριὰ γιὰ νὰ μὴν ἀκούῃ τὰ φουρνέλλα ποῦ τοῦ πληγώνανε τὴν καρδιά. Μὰ τίς πιότερες φορές δὲν ἐβγαίνει καὶ διόλου ἀπὸ τὸ σπίτι του. Δὲν εἶχε πιά καὶ γούστο τὸ σεργιανί. Τίς ὁμορφιές τοῦ κάστρου ποῦ νὰ τίς ξανάβρῃ ἄλλου. Πολλὲς φορές τὸν ἔπαιρνε τὸ παράπονο.

— Μωρὲ δὲ λυποῦνται, καρδιά δὲν ἔχουνε αὐτοὶ οἱ ἄθρωποι. Τί τοὺς πείραζε μωρὲ τὸ κάστρο; Ἡ γιὰ τὸς διαφέντεψε μιά φορά, ριχτήκανε τώρα σὰν τὰ κοράκια νὰ τὸ φῇ;

Ἄλλοτε μοιρολογούσε σὰ νὰ εἶχε πεθαμμένο μπροστὰ τοῦ. Ἐπειτα ἀπὸ κάμποσο καιρὸ ἀρρώστησε ἀπὸ τὸν κνημὸ του. Στὴν ἀρρώστειά του, σὰν πηγαινε κανένας γνωστός του νὰ τονε δῇ, ὅλο γιὰ τὸ κάστρο ρωτοῦσε. Σὰν τοῦ λέγανε πῶς πάει νὰ τελειώσῃ ὁ δρόμος, ἡ καρδιά του ράγιζε.

— Καλύτερα νὰ πεθάνω, νὰ μὴ δοῦνε τὰ μάτια μου τέτοιο κακό.

Μὲ καιρὸ ξεγέρεψε καὶ μπόρεσε νὰ ξαναβρῇ. Ἡ δουλειὰ εἴτανε πιά τελειωμένη. Μὰ δὲν τοῦ ἔκανε καρδιά νὰ πᾶ νὰ δῇ. Ἄκουγε μόνο ποῦ λέγανε πῶς ὁ δρόμος εἴτανε μιά μορφή κι ἔσκαζεν ἀπὸ τὸ κακό του. Σὰν τοῦ εἶπανε πῶς ὁ δήμαρχος σκόπευε νὰ γιορτάσῃ τὸ ἔργο του, πρὶν παραδώσῃ τὸ δρόμο στὸ μεταχειρίσῃ, ἀγρίεψε.

— Ἀκοῦς ἐκεῖ ξαδιαντροπιὰ. Μὰ ἐννοια σου καὶ θὰ σοῦ τονε σιγυρίσω ἐγὼ μιά χαρὰ τὸν κύρ δήμαρχο.

Τί σκόπευε νὰ καταφέρῃ κανένας δὲν ἔξερε· οὔτε κ' ἔδωκε κανένας προσοχὴ στὴ φοβέρα του. Τί νὰ φοβηθῇ ἔπειτα κοτζάμ Δήμαρχος ἀπὸ τὸν καπετάν Θύμιος. Μὰ ἔχει κάποτε κ' ἡ ἀδυναμία τὴ δύναμή της.

Σὰν ἤρθε ἡ μέρα τοῦ πανηγυριοῦ, ὁ κόσμος ὅλος εἴτανε συναγμένος στὴ θέσῃ ποῦ εἴτανε ἄλλοτε τὸ κάστρο. Στὸ μέρος αὐτὸ φτείασαν ἕνα μικρὸ πάλκο ποῦ τὸ ντύσανε μὲ δάφνες καὶ μὲ σμέρτα. Ἀπὸ κεῖ κᾶβγαζε τὸ λόγο ὁ δήμαρχος ποῦ τοῦ τὸν εἶχε σκαρώσει ὁ δάσκαλος μὲ ἐλληνικοῦρες βαθεῖες καὶ μὲ κάτι ἐπίθετα χτυπητὰ ποῦ ὁ κοσμάκης κι ἂς μὴν τὰ κατάλαβε, τὰ χειροκρότησε ὅμως μὲ ζούρλια. Σὰ βροντοφώνησε καὶ τὴν τελευταία λέξη ἐτοιμάστηκε νὰ κατέβῃ ἀπὸ τὸ πάλκο, μισοδακρυσμένος ἀπὸ τὴ συγκίνηση. Τὰ παλαμάκια καὶ τὰ ζῆτω δὲν πάθανε. Μὰ τὴ στιγμὴ ἐκεῖνη σὰν μπόμπα σκάζει ἀπ' ἀψηλὰ μιά φωνή:

— Φτοῦ σας μασκαράδες.

Κάνουνε ὅλοι ἀπάνω καὶ τί νὰ δοῦνε. Ἀψηλὰ στὴν κορφὴ τοῦ βράχου ποῦ εἶχ' ἀπομείνει στεκότανε σὰν ὄρνις ὁ καπετάν Θύμιος καὶ τοὺς κοίταζε.

Ὁ καπετάν Θύμιος ξεδιηθήθηκε.

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

Ο ΚΟΛΠΑΔΟΡΟΣ

Φίλε «Νουμᾶ».

Πολὺ σωστὰ τοῦ τὰ εἶπε ὁ συνάδερφός μου κ. Γιάννος Τσικούρας τοῦ μακροσκελέστατου ὑπουργοῦ μας στὸν Ἀριθμὸ σου 147. Μὰ γιὰ τὴν ἀπορεῖ μὲ τὸ «κόλπο» τοῦ κ. Ὑπουργοῦ; Ἡ Μακροσκελότητά του εἶναι παλιὸς κολπαδόρος ἀπὸ τὸ ξακουσμένο Χαβιαρόχανο· ὅπως ὁ σκύλος πάντα θὰ γυρίσει στὸ τυρὶ ποῦ βγάξει, ἔτσι λένε κι' ὁ παλιὸς κολπαδόρος ἀδύνατο νὰ βρεῖ ἐφκαιρία, νὰ μὴν ξαναθυμηθεῖ τὰ παλιά του κόλπα.

Καὶ θυμᾶμαι τώρα τί μᾶς ἔγραψε μιά φορά μιά γερμανικὴ ἐφημερίδα. Μᾶς ἔλεγε πῶς εἴμαστε «Λεβαντῖνοι μικρεμποροὶ ποῦ σουφρώσαμε τὸ ἐλληνικὸ ὄνειμα». Τότες, θυμᾶμαι, θύμωσα, κι' ἀπὸ τρίχα νὰ μονομαχήσω μὲ τὸ συντάχτη. Καλὰ ὅμως ποῦ σάπασα, γιὰ τὴν τῶρα θὰ μπορούσε ἴσως νὰ μοῦ δειξοῖ τί κολπαδόρο ἔχουμε ὑπουργὸ τῆς Παιδείας (!) καὶ νὰ μὲ ρωτάει ἂν εἶχε τότες κάπως δίκιο...

Φαντάσου ἂν καμιά μέρα στείλει ὁ κ. Ὑπουργὸς καμιά πανταχούσα στὰ σχολιά, μιλιώντας γιὰ Σωκράτες κι' Ἀριστείδες καὶ Φωκίωνες! Εἶναι καλὸς νὰν τὸ κάνει· τότες, ἂν εἴμουναι ἐγὼ παιδί, νομίζω θὰ μ' ἔτρωγαν τὰ δάχτυλά μου νὰν τ' ἀνείξω ὡς ἐκεῖ ποῦ μπορούνε νὰ τεντωθοῦν.

Πρόθετος

ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΤΣΟΥΚΗΣ

ΜΩΣΑ·Ι·ΚΑ

Ἀπὸ τοὺς μύθους Ἰδὲν Κριλόφ:

Ἄετός καὶ κοῦκος:

Εἶχ' ἑνὸς κοῦκου κάμποσον ἀέρα
Παρμένα νὸ κεφάλι του μιά μέρα
Καὶ θέλησε ὁ κοῦτὸς καλὰ καὶ σώνει
Νὰν τότε κάνει ὁ χουσαετός... ἀηδόνι.

Σὰν ἔλαβεν ὁ κοῦκος τόση χάρη
Κλαρόνει σὲ μιά φτέρη μὲ καμάρι
Κ' ἐκεῖ ἀηδονάκι τόρα προσπαθεῖ
Νὰ ψάλλῃ ἀρμονικά, νὰ θαυμάσθῃ.

Μὰ σὰν τί λένε τάχα τοῦ συνέβη;
Ἐνῶ νὰ νελαϊδῇ ἐκεῖ παλαίβει
Φεύγουν καὶ φεύγουν τὰ πουλιά γελώντας
Κι ἀπόμεινε... σὰν κοῦκος τραγουδώντας.

Ὁ Κοῦκος τότε θυμωμένος τρέχει
Στὸ χουσαετὸ καὶ μ' ὅση φωνὴν ἔχει
«Ἐκδίκηση!» φωνάζει· «Γιὰ στοχάσου
» Ἀηδόνι νὰ μὲ κάνει ἡ Ἀφεντιά Σου...

Καὶ τὰ ἴλα τὰ πουλιά σου νὰ τολμήσουν
» Ὅμπρὸς μου τὸ τραγοῦδί μου νὰ βροῦν
» Καὶ νὰ πετάξουν ὅλα τοὺς μακριὰ!...
Μὰ κι ὁ ἀητός τοῦ λέει τότε μὲ βιά:

«— Φίλε, ὦ πόσο μοῦ εἶσαι γελασμένος!
» Ἐγὼ εἶμαι ὁ Βασιλεὺς ὁ διωρισμένος,
» Δὲν εἶμαι ὅμως Θεός· ἀφοῦ τὸ θέλει
» Νὰ γίνῃ ἀηδόνι ὁ Κοῦκος· δὲ μὲ μέλλει:
» Τὸ ἀξίωμα τοῦ δίνω τὸ μεγάλο·
» Ὡς πρὸς τὴν ἀξιοσύνην του ὅμως... ἄλλο!

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

«*Η ΧΙΑ ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ*, μυθοπλαστία κτλ. ὑπὸ Γερασίμου Μαυρογιάννη, Κεφαλλήνος. Ἐν Ἀθήναις 1905».

Τοῦ κ. Μαυρογιάννη θυμᾶμαι πάντα κάτι ὁμορφους στίχους τυπωμένους σ' ὅλες τίς ὑποφερτές κι ἀνυπόφορες ἀνθολογίες ποῦ βγήκανε ἴσαμε σήμερα. Οἱ στίχοι ἐπιγράφονται «ὁ Ναύτης τοῦ Ἰονίου» κι ἄρχιναν θαρρῶ.

Στὴ μέτρη τοῦ πελάου, μέσ' τὰ κύματα,
ἀνέμεσα Σκηνάρι καὶ Κεφαλλονιά
καράβι πλουμισμένο ἐταξίδευε...